

ความพึงพอใจต่อหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตและการรับรู้ต่อความสามารถในสมรรถนะทางการพยาบาลของผู้สำเร็จการศึกษา

ศิราณี เก็จกรแก้ว* พย.ม. (การพยาบาลผู้ใหญ่)

รุจิเรศ ธนูรักษ์** ค.ม. (จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว), ศษ.ม.(บริหารจัดการด้านการศึกษา)

อกรชา ลำดับวงศ์* พย.ม. (การพยาบาลผู้ใหญ่)

บทคัดย่อ: การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตและการรับรู้ต่อความสามารถในสมรรถนะทางการพยาบาลของผู้สำเร็จการศึกษา จากหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สำเร็จการศึกษา ในปีการศึกษา 2547 จำนวน 102 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจต่อหลักสูตรและการรับรู้ของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะทางการพยาบาล วิเคราะห์ผลด้วยสถิติแบบบรรยาย

ผลการวิจัยพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีความพึงพอใจต่อหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ในระดับสูงทั้ง 4 ด้าน คือ ลักษณะหลักสูตร อาจารย์พยาบาล วิธีการจัดการเรียนการสอน และทรัพยากรที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยมีความพึงพอใจด้านลักษณะอาจารย์พยาบาลสูงที่สุด นอกจากนี้ผู้สำเร็จการศึกษายังมีการรับรู้ต่อระดับความสามารถของตนเองในสมรรถนะทางการพยาบาลอยู่ในระดับสูง 3 ทักษะ คือ ความสามารถในการติดต่อสื่อสารและสร้างสัมพันธภาพ การบริหารจัดการ และความสามารถพื้นฐานที่มีต่อการทำงาน โดยพบว่า ทักษะที่มีค่าคะแนนสูงสุดคือ ทักษะการสื่อสารและการสร้างสัมพันธภาพ

ผลการศึกษาครั้งนี้สนับสนุนให้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี คงลักษณะและรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง ต่อไป และพยายามพัฒนาปรับปรุงการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก การเรียนรู้แบบวิเคราะห์กรณีตัวอย่างและการฝึกปฏิบัติในคลินิกให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาพึงพอใจ การดำเนินงานของหลักสูตรและบรรลุสมรรถนะที่สูงขึ้นต่อไป

คำสำคัญ: ความพึงพอใจ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต สมรรถนะทางการพยาบาล ผู้สำเร็จการศึกษา

*อาจารย์ งานการพยาบาลพื้นฐาน ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี

**รองศาสตราจารย์ งานการพยาบาลพื้นฐาน ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากการปฏิรูประบบการศึกษาและระบบสุขภาพของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2542 ส่งผลให้เกิดนโยบายประกันคุณภาพการศึกษาขึ้นในทุก ๆ สถาบันการศึกษาที่มีบทบาทด้านจัดการศึกษา ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ได้กำหนดนโยบายคุณภาพการศึกษาว่า “เป็นสถาบันที่มีความมุ่งมั่นจัดการศึกษาเพื่อผลิตบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ให้มีคุณภาพ สามารถปฏิบัติงานในหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้” (ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี, 2543)

การตอบสนองนโยบายประกันคุณภาพการศึกษาดังกล่าวข้างต้นทำให้คณะกรรมการบริหารภาควิชาพยาบาลศาสตร์ ได้กำหนดดัชนีวัดคุณภาพการศึกษา Key Performance Indicator (KPI) ไว้โดย 1) ผู้สำเร็จการศึกษาไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 มีความพึงพอใจต่อหลักสูตรในระดับดีขึ้นไป 2) บัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 มีความพึงพอใจต่อสมรรถนะของบัณฑิตในระดับดีขึ้นไป 3) บัณฑิตพยาบาลสามารถสอบเข้าทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพ ผ่านในครั้งแรกไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 4) บัณฑิตมีการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นหลังสำเร็จการศึกษาไม่กิน 3 ปีอย่างน้อยร้อยละ 30 5) วิธีการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต คิดอย่างสร้างสรรค์และมีวิจารณญาณ ร้อยละ 75 และ 6) บัณฑิตมีมาตรฐานที่เหมาะสมกับสังคมไทย

ในการตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ ได้กำหนดให้มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของหลักสูตรทุก ๆ ปีตาม KPI ที่กำหนดขึ้น การวิจัยครั้งนี้มุ่งเฉพาะการสำรวจความพึงพอใจของผู้สำเร็จ

การศึกษาที่มีต่ออาจารย์ผู้สอนในหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนตลอดจนแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และศึกษาการรับรู้ของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับความสามารถในสมรรถนะด้านการพยาบาลรวมไปถึงการสำรวจทักษะความสามารถพื้นฐานที่มีต่อการทำงาน ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบันและความต้องการของผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อ

1. ศึกษาความพึงพอใจของผู้สำเร็จการศึกษาในด้านลักษณะของหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน การจัดแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้และวิธีการจัดการเรียนการสอน

2. ศึกษาการรับรู้ความสามารถของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะทางด้านความรู้ความสามารถ เชิงวิชาชีพ ทักษะ/ความสามารถพื้นฐานที่มีต่อการทำงาน ทักษะการติดต่อสื่อสารและสร้างสัมพันธภาพ และทักษะการบริหารจัดการ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การประเมินผลหลักสูตรเป็นภารกิจหนึ่งของผู้รับผิดชอบหลักสูตรที่มีความสำคัญมาก แอปเพล็กเกอร์ (Applegare as cited in Billings & Halstead, 1998) กล่าวถึงคุณค่าของการประเมินผลหลักสูตรอันได้แก่ 1) เป็นข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจด้านการจัดการศึกษา 2) แสดงผลที่เกิดขึ้นจริงจากพัฒกิจและเป้าหมายของสถาบัน 3) แสดงความเกี่ยวข้องกับระหว่างผลลัพธ์ ที่เกิดขึ้นกับเป้าหมายของสถาบัน และ 4) ความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรที่ใช้ไปกับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

ในการประเมินผลการจัดหลักสูตรทั้งระบบสตัฟเฟลเบิม (Stufflebeam as cited in Billings & Halstead, 1998) เสนอให้ศึกษาทุกองค์ประกอบได้แก่

ความพึงพอใจต่อหลักสูตรพยาบาลศาสตร์บัณฑิตและการรับรู้ต่อความสามารถ ในสมรรถนะทางการพยาบาลของผู้สำเร็จการศึกษา

องค์ประกอบด้านบริบท (context) ด้านตัวป้อน (Input) ด้านกระบวนการ (process) และด้านผลผลิต (product) ซึ่งนิยมเรียกรูปแบบการประเมินนี้ว่า CIPP Model

องค์ประกอบที่หนึ่ง คือ ด้านบริบท เน้นองค์ประกอบที่กล่าวถึงองค์กรวิชาชีพ การวิเคราะห์จุดอ่อน-จุดแข็งโดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมไปถึงพันธกิจและเป้าหมายขององค์กรและรูปแบบการบริหารงานในองค์กร ทุกหน่วยขององค์ประกอบด้านบริบทล้วนมีผลกับคุณภาพของหลักสูตรทั้งทางตรงและทางอ้อม

องค์ประกอบที่สอง คือ ตัวป้อน ซึ่งในองค์ประกอบนี้กล่าวถึงบุคลากรแหล่งค้นควาระบนสนับสนุนแหล่งฝึกปฏิบัติ รวมถึงนโยบายขององค์กร

องค์ประกอบที่สาม เป็นกระบวนการ ซึ่งนับตั้งแต่การสร้างหลักสูตร การบริหารจัดการหลักสูตร การคัดเลือกนักศึกษาเข้ามาเรียน และการติดตามความก้าวหน้าและการประเมินผล

องค์ประกอบด้านผลผลิต เป็นองค์ประกอบสุดท้าย คือ ผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตร ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายของการศึกษาในครั้งนี้ได้แก่ ความพึงพอใจของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตร และการรับรู้ของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อความสามารถในสมรรถนะด้านต่าง ๆ ของตน engageability หลังสำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรพยาบาลศาสตร์บัณฑิตแล้ว

ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ ได้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อกำหนดสมรรถนะของบัณฑิตของภาควิชาพยาบาลศาสตร์ โดยคณะกรรมการในภาควิชาพยาบาลศาสตร์ ร่วมกันวิเคราะห์หาสมรรถนะที่พึงประสงค์ของพยาบาลวิชาชีพ ซึ่งประกอบด้วยสมรรถนะที่เป็นแก่น 3 ด้าน ได้แก่

- 1) ทักษะการสื่อสารและการสร้างสัมพันธภาพ
- 2) ทักษะการบริหารจัดการ

3) ทักษะความสามารถพื้นฐานที่มีต่อการทำงาน

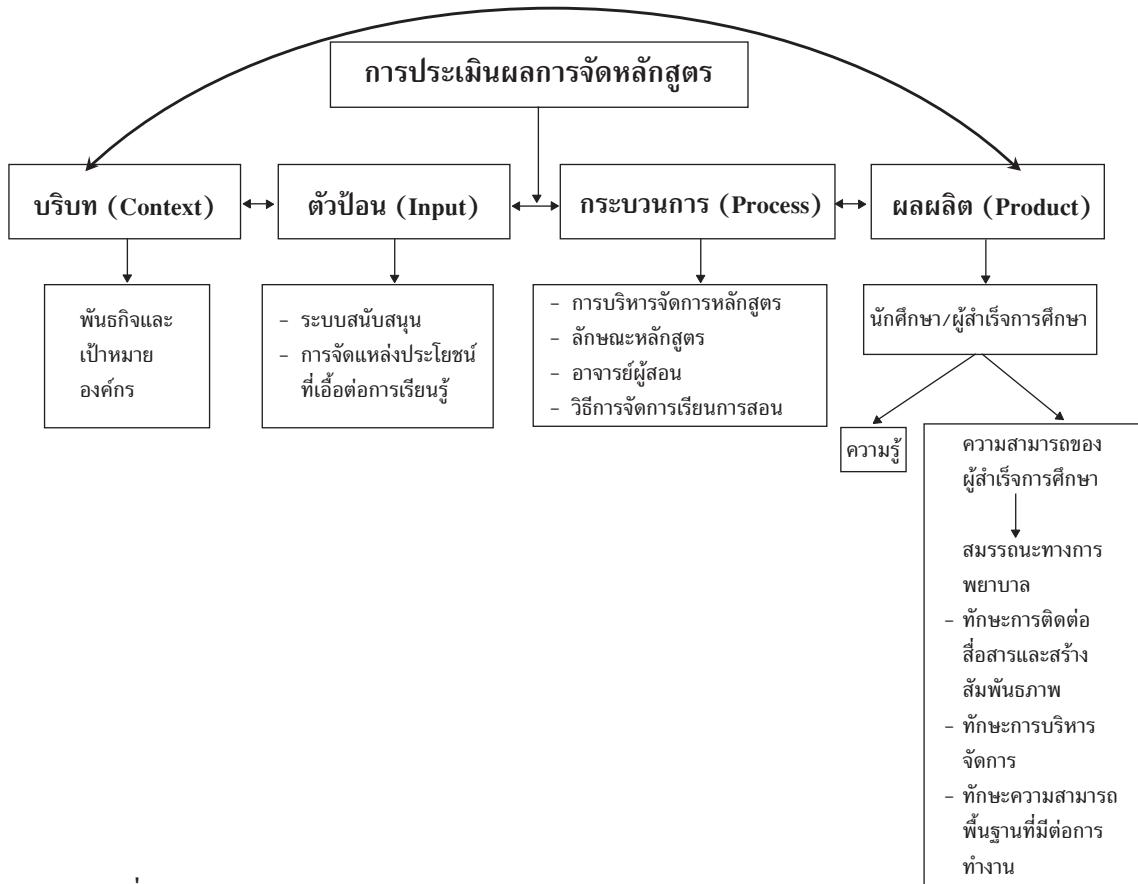
ทักษะการติดต่อสื่อสารและการสร้างสัมพันธภาพ เป็นทักษะที่จำเป็นของพยาบาลวิชาชีพ เพราะพยาบาล มีบทบาทในการดูแลผู้ป่วย ซึ่งในการดูแลอย่างมี คุณภาพพยาบาลต้องแสดงออกถึงมิตรภาพ รับฟัง เข้าใจในความรู้สึกของผู้ป่วย ต้องพูดปลอบโยน ให้กำลังใจ ให้สติ ให้ความรู้และคำแนะนำนำร่วมไปถึง การเขียนบันทึกรายงานการปฏิบัติการพยาบาล

ทักษะการบริหารจัดการ ใน การปฏิบัติการดูแล พยาบาลต้องมีข้อมูลประกอบการตัดสินใจ พยาบาล ต้องรู้จัดเลือกใช้ข้อมูลและทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มีการวางแผนจัดระบบงาน และนำแผนไปดำเนินการ อย่างเหมาะสม

ทักษะความสามารถพื้นฐานที่มีต่อการทำงาน การปฏิบัติงานในส่วนของข้อมูลข่าวสาร พยาบาลต้องมี ความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อการ สืบค้น การใช้คอมพิวเตอร์ การคิดเชิงเหตุ-ผล การแก้ปัญหา การใช้ภาษาอังกฤษและการนำผลการวิจัยมาใช้ให้เกิดประโยชน์

ในการวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยมีกรอบแนวคิดในการวิจัยของการประเมินผลการจัดหลักสูตรพยาบาลศาสตร์บัณฑิตของภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี โดยได้ดัดแปลงมาจาก CIPP Model ของสตัฟเฟิลเบิร์น (Stufflebeam as cited in Billings & Halstead, 1998) ซึ่งตัวแปรที่ศึกษาได้แก่ในส่วนของผลผลิตที่มุ่งเน้นสมรรถนะทางการพยาบาลของผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรพยาบาลศาสตร์บัณฑิตดังแสดงในภาพที่ 1

ศิรานี เก็จกรแก้ว และคณะ

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สำเร็จการศึกษา จากหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ในปีการศึกษา 2547 จากภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี ที่ยินดีและเต็มใจจะเข้าร่วม การวิจัยในครั้งนี้ จำนวน 102 คน เป็นชาย 6 คน หญิง 96 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยผู้วิจัยและทีมงานผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านได้แก่ อาจารย์พยาบาลที่มีประสบการณ์ทำงานในด้านการศึกษา 3 ท่าน แบบสอบถามประกอบด้วย 4 ตอนดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สำเร็จการศึกษา เป็นข้อรายการให้เลือกตอบและให้เติมคำตอบในช่องว่างเกี่ยวกับ เพศ อายุ ปีการศึกษาที่จบ เกรดเฉลี่ยสะสม

ความพึงพอใจต่อหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตและการรับรู้ต่อความสามารถ ในสมรรถนะทางการพยาบาลของผู้สำเร็จการศึกษา

ที่ได้รับ การวางแผนที่จะศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ตลอดจนที่อยู่ปัจจุบันที่สามารถติดต่อได้

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษา เกี่ยวกับความพึงพอใจต่อหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน การจัดแหล่งประโยชน์ และวิธีการจัดการเรียนการสอน เป็นข้อรายการให้เลือกตอบ โดยแต่ละข้อรายการมี 5 ระดับความคิดเห็น คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ให้คะแนน 5 ถึง 1 คะแนน และเมื่อนำมาใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยพบว่า มีค่าความเที่ยง สัมประสิทธิ์อัลฟ่า = .95

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นตามการรับรู้ความสามารถ ของผู้สำเร็จการศึกษา เกี่ยวกับการบรรลุสมรรถนะ หลักทางการพยาบาลสอดคล้องกับเกณฑ์ของสภากาชาดไทย ได้แก่ ทักษะ/ความสามารถพื้นฐานที่มีต่อการทำงาน ทักษะการสื่อสารและการสร้างสัมพันธภาพ และทักษะการบริหารจัดการ เป็นข้อรายการให้เลือกตอบโดยแต่ละข้อรายการมี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ให้คะแนน 5 ถึง 1 คะแนน และในแต่ละทักษะให้ผู้สำเร็จการศึกษา ระบุเกี่ยวกับทักษะที่คิดว่ามีปัญหาและต้องการความช่วยเหลือ โดยให้ระบุความสำคัญ ตั้งแต่อนดับที่ 1 ถึง 3 และเมื่อนำมาใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยพบว่า มีค่าความเที่ยงสัมประสิทธิ์อัลฟ่า = .95

ตอนที่ 4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เป็นคำถ้า ปลายเปิดให้ผู้สำเร็จการศึกษาได้เติมข้อคิดเห็นและ ข้อเสนอแนะที่มีต่อหลักสูตร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิจัยครั้นนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามที่มีต่อความสามารถ ของผู้สำเร็จการศึกษา ที่ได้รับการวางแผน ประเมินค่าความเที่ยงสัมประสิทธิ์ 0.95

และไม่มีผลกระทบต่อการทำงานและข้อมูลที่ได้จะ เป็นความลับ

ภายหลังการซื้อแบบสอบถามได้เก็บข้อมูลโดยการแจก แบบสอบถามให้ผู้สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2547 ที่ยินดีและเต็มใจจะเข้าร่วมการ และรับแบบสอบถาม คืนเมื่อผู้สำเร็จการศึกษาทำเรียบร้อยแล้ว

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้สถิติแบบบรรยาย ใน การวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. แจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละของข้อมูล ส่วนบุคคล

2. หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ ระดับความพึงพอใจของผู้สำเร็จการศึกษาต่อด้าน หลักสูตร อาจารย์ผู้สอน การจัดแหล่งประโยชน์ที่เอื้อ ต่อการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอน

3. หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ ระดับการรับรู้ต่อความสามารถในสมรรถนะทางการ พยาบาล ทักษะความสามารถพื้นฐานที่มีต่อการทำงาน ทักษะการสื่อสารและการสร้างสัมพันธภาพ และทักษะการ บริหารจัดการ

4. แปลผลค่าเฉลี่ยของคะแนนแบบสอบถามวัด ความพึงพอใจต่อหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตของ ผู้สำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง ความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง ความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง ความพึงพอใจ อยู่ในระดับปานกลาง

ศิรานนี เก็จกรแก้ว และคณะ

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

5. แปลผลค่าเฉลี่ยของคะแนนแบบสอบถามวัดการรับรู้ต่อความสามารถในการสมรรถนะทางการพยาบาลของผู้สำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง การรับรู้ความสามารถอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง การรับรู้ความสามารถอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง การรับรู้ความสามารถอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง การรับรู้ความสามารถอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง การรับรู้ความสามารถอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืน 102 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 โดยผลการศึกษาพบว่า

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

ประกอบด้วยหญิง 96 คนและชาย 6 คน คิดเป็นร้อยละ 92.15 และ 7.85 ตามลำดับ โดยนักศึกษาจำนวน 91 คน มีการวางแผนที่จะศึกษาต่อในระดับปริญญาโท 9 คน ยังไม่แน่ใจ 1 คน ไม่คิดที่จะเรียนต่อ และ 1 คน ไม่ตอบ

ความพึงพอใจของผู้สำเร็จการศึกษาในแต่ละด้านของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

ความพึงพอใจโดยภาพรวมทุกด้านของผู้สำเร็จการศึกษาต่อหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตอยู่ในระดับมากและเมื่อวิเคราะห์ที่ในแต่ละด้านพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีความพึงพอใจด้านอาจารย์ผู้สอนอยู่ในลำดับที่ 1 โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.44 รองลงมาคือด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยมีค่าคะแนน 4.40 และ 4.37 ตามลำดับ สำหรับด้านที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยในลำดับสุดท้ายคือ ด้านการจัดแหล่งประโยชน์ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.18 ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของผู้สำเร็จการศึกษาโดยภาพรวมในแต่ละด้านของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

ลำดับที่	ความพึงพอใจ	ค่าเฉลี่ย คะแนนเต็ม = 5	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับความ พึงพอใจ
1	ด้านอาจารย์พยาบาล	4.44	0.53	มาก
2	ด้านหลักสูตร	4.40	0.51	มาก
3	ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.37	0.56	มาก
4	ด้านการจัดแหล่งประโยชน์	4.18	0.45	มาก

**ความพึงพอใจต่อหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตและการรับรู้ต่อความสามารถ
ในสมรรถนะทางการพยาบาลของผู้สำเร็จการศึกษา**

ความพึงพอใจด้านอาจารย์พยาบาล

ความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านอาจารย์พยาบาล พบร่วมกับผู้สำเร็จการศึกษาพึงพอใจมากที่สุดเกือบทุกรายการ การมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพและการสอนของอาจารย์พยาบาลได้ค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคิดเป็น 4.69 รองลงมา คือ ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่'

นักศึกษาและการมีความรู้ความชำนาญเชิงวิชาชีพพยาบาล หรือในวิชาชีพที่รับผิดชอบ คะแนนเฉลี่ย 4.64 และ 4.63 ตามลำดับ ส่วนลักษณะของอาจารย์พยาบาล ที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้าย แต่คะแนนเฉลี่ยของความพึงพอใจยังอยู่ในระดับมาก คือ การยอมรับและให้เกียรตินักศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน คิดเป็น 4.30 ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับด้านอาจารย์พยาบาล

ลำดับที่	ความพึงพอใจ	ค่าเฉลี่ย คะแนนเต็ม = 5	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับความ
				พึงพอใจ
1	มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพและการสอน	4.69	0.46	มากที่สุด
2	สามารถถ่ายทอดวิชาความรู้ให้แก่นักศึกษา	4.64	0.50	มากที่สุด
3	มีความรู้ความชำนาญเชิงวิชาชีพการพยาบาล หรือในวิชาชีพที่รับผิดชอบ	4.63	0.48	มากที่สุด
4	หวังดีและห่วงใยในสวัสดิภาพของนักศึกษา	4.62	0.48	มากที่สุด
5	สามารถเชื่อมโยงทฤษฎีสู่การปฏิบัติ	4.60	0.51	มากที่สุด
6	สนับสนุนให้กำลังใจในการเรียนรู้ของนักศึกษา	4.57	0.51	มากที่สุด
7	มีบุคลิกภาพที่อบอุ่น เป็นที่ปรึกษาในการ ดำเนินชีวิต	4.53	0.55	มากที่สุด
8	เป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติเชิงวิชาชีพ และส่วนตัว	4.48	0.50	มาก
9	มีใจกว้างและให้อิสระนักศึกษาในการ แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล	4.39	0.60	มาก
10	ยอมรับและให้เกียรตินักศึกษาเท่าเทียมกัน	4.30	0.57	มาก

ความพึงพอใจในด้านหลักสูตร

ผู้สำเร็จการศึกษามีความพึงพอใจในลักษณะของหลักสูตรมากที่สุดเกือบทุกรายการ รายการที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดคือ การปฐกพิจลั่นนิเกต้านคุณธรรมจริยธรรม และวัฒนธรรม คิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 4.62 รองลงมา คือ การมุ่งเน้นทักษะการเรียนรู้ การสื่อสาร

และการทำงานร่วมกันเป็นทีม และเนื้อหาของหลักสูตร มีความทันสมัยสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก คิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 4.59 และ 4.56 ตามลำดับ โดยลักษณะที่มีค่าคะแนนอยู่ในลำดับสุดท้ายแต่คะแนนเฉลี่ยยังอยู่ในระดับพึงพอใจมาก คือ การนำเอาทฤษฎีปฏิบัติและการวิจัยมาใช้อย่างสอดคล้องมีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.31 ดังแสดงในตารางที่ 3

ศิรานนี เก็จกรแก้ว และคณะ

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับด้านหลักสูตร

ลำดับที่	ความพึงพอใจ	ค่าเฉลี่ย คะแนนเต็ม = 5	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับความ พึงพอใจ
1	ปลูกจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรม	4.62	0.52	มากที่สุด
2	ฝุ่นเน้นทักษะการเรียนรู้ การสื่อสาร และการทำงานร่วมกันเป็นทีม	4.59	0.49	มากที่สุด
3	เนื้อหาของหลักสูตรมีความทันสมัย สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก	4.56	0.49	มากที่สุด
4	เตรียมความพร้อมของผู้เรียนให้ออกไปประกอบวิชาชีพพาบาล	4.52	0.55	มากที่สุด
5	พัฒนาผู้เรียนให้มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	4.50	0.52	มากที่สุด
6	มีการประเมินผลที่สอดคล้องกับตくだุประสงค์และการเรียนรู้	4.48	0.58	มาก
7	สอดคล้องกับความต้องการของสังคมไทย	4.46	0.52	มาก
8	มีการนำเอาทฤษฎีปฏิบัติและการวิจัยมาใช้อย่างสอดคล้อง	4.31	0.56	มาก

ความพึงพอใจในด้านวิธีการจัดการเรียนการสอน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนการสอนพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาพึงพอใจวิธีการจัดการเรียนการสอนต่างๆ ในระดับมากที่สุดและมาก โดยค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ การฝึกปฏิบัติในคลินิก และการฝึกปฏิบัติ

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

ลำดับที่	ความพึงพอใจ	ค่าเฉลี่ย คะแนนเต็ม = 5	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับความ พึงพอใจ
1	ฝึกปฏิบัติในคลินิก	4.64	0.56	มากที่สุด
2	ฝึกปฏิบัติในชุมชน	4.62	0.50	มากที่สุด
3	การดูงาน(ทั้งในและนอกสถานที่)	4.60	0.55	มากที่สุด
4	สาธิ-สาธิกลับ	4.56	0.51	มากที่สุด
5	บรรยาย	4.48	0.52	มาก
6	ประชุมกลุ่มย่อย	4.41	0.53	มาก
7	การทำรายงาน	4.38	0.52	มาก
8	การเรียนแบบ PBL	4.32	0.60	มาก
9	สัมมนา	4.29	0.57	มาก

ในชุมชน ซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.64 และ 4.62 ตามลำดับ วิธีการจัดการเรียนการสอนที่มีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในลำดับสุดท้ายแต่ยังอยู่ในระดับความพึงพอใจมาก คือ สัมมนา มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.29 ดังแสดงในตารางที่ 4

**ความพึงพอใจต่อหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตและการรับรู้ต่อความสามารถ
ในสมรรถนะทางการพยาบาลของผู้สำเร็จการศึกษา**

ความพึงพอใจต่อการจัดแหล่งประโยชน์ที่เอื้อต่อ^{การเรียนรู้}

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดแหล่งประโยชน์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา โดยความพึงพอใจ

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับการจัดแหล่งประโยชน์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้

ลำดับที่	ความพึงพอใจ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน	ระดับความพึงพอใจ
		คะแนนเต็ม = 5		
1	อาจารย์ประจำชั้น	4.59	0.53	มากที่สุด
2	อาจารย์ที่ปรึกษา	4.38	0.63	มาก
3	สื่อ/โสตทัศน์ปกรณ์ที่ใช้ในการเรียน	4.31	0.54	มาก
4	บุคลากร/เจ้าหน้าที่ที่ให้บริการด้านการศึกษา ของหลักสูตร	4.31	0.52	มาก
5	การให้คำปรึกษาแบบแนว	4.29	0.53	มาก
6	การช่วยเหลือสนับสนุนกันระหว่างเพื่อนนักศึกษา	4.25	0.65	มาก
7	บรรยากาศการเรียนรู้	4.20	0.56	มาก
8	กิจกรรมเสริมหลักสูตร	4.18	0.55	มาก
9	กาแฟที่เรีย	3.88	0.62	มาก

การรับรู้ต่อความสามารถในสมรรถนะทางการพยาบาลของผู้สำเร็จการศึกษา

การรับรู้ความสามารถในสมรรถนะทางการพยาบาลของผู้สำเร็จการศึกษาโดยสมรรถนะทางการพยาบาล แบ่งออกเป็น 3 ทักษะ เมื่อวิเคราะห์โดย

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการรับรู้ต่อความสามารถในสมรรถนะทางการพยาบาลด้านต่างๆ ของผู้สำเร็จการศึกษา

ลำดับที่	ทักษะ/ความสามารถ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน	ระดับความสามารถ
		คะแนนเต็ม = 5		
1	ทักษะด้านการสื่อสารและการสร้างสัมพันธภาพ	4.47	0.40	มาก
2	ทักษะการบริหารจัดการ	4.16	0.44	มาก
3	ทักษะ/ความสามารถพื้นฐานที่มีต่อการทำงาน	4.15	0.45	มาก

ในอาจารย์ประจำชั้นมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ 4.59 รองลงมาคือ อาจารย์ที่ปรึกษา ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.38 โดยแหล่งประโยชน์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในลำดับสุดท้าย คือ กาแฟที่เรีย มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.88 ดังแสดงในตารางที่ 5

ศิรานนี เก็จกรแก้ว และคณะ

การรับรู้ต่อความสามารถในสมรรถนะทางการพยาบาล ด้านทักษะการสื่อสารและสร้างสัมพันธภาพ

ทักษะการสื่อสารและการสร้างสัมพันธภาพที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ความสามารถในการแสดง

ทำที่เป็นมิตรหมายสมกับสถานการณ์ วัฒนธรรมและคุณคุณอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.63 และความสามารถในการเขียนบันทึกรายงาน การปฏิบัติการพยาบาลได้ครบถ้วน กระชับ ชัดเจน คือ ข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือ 4.21 คะแนน ดังแสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการรับรู้ต่อความสามารถในสมรรถนะทางการพยาบาลของผู้สำเร็จการศึกษาด้านทักษะการสื่อสารและสร้างสัมพันธภาพ

ลำดับที่	รายการ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน	ระดับความสามารถ
		คะแนนเต็ม = 5	มาตรฐาน	สามารถ
1	แสดงทำที่เป็นมิตรหมายสมกับสถานการณ์ วัฒนธรรมและคุณคุณอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม	4.63	0.50	มากที่สุด
2	มีการแสดงออกทางสีหน้าท่าทาง แนวท่าที่แสดงความจริงใจ สอดคล้องกับน้ำเสียงที่กำลังสื่อสาร	4.60	0.51	มากที่สุด
3	มีเจตคติที่ดี รับฟังและแสดงถึงความเข้าใจในความรู้สึกของผู้อื่น	4.59	0.53	มากที่สุด
4	ใช้ภาษาพูดสุภาพ ชัดเจนและมีน้ำเสียงเหมาะสมกับกลุ่มคน และบุคคล	4.57	0.51	มากที่สุด
5	แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล และสุภาพ	4.56	0.52	มากที่สุด
6	ยอมรับข้อบกพร่องของตนเองและพร้อมที่จะปรับปรุง เมื่อฟังผู้อื่นชี้แนะ	4.54	0.52	มากที่สุด
7	พูด ดิ ชน ให้กำลังใจผู้อื่นอย่างเหมาะสม และสร้างสรรค์	4.47	0.52	มาก
8	พูดสื่อสารกับผู้อื่นให้เข้าใจได้ชัดเจนตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ	4.34	0.49	มาก
9	อธิบายข้อมูล/ความรู้เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับแผนการรักษาพยาบาล กระบวนการเจ็บป่วยของผู้ป่วย/ผู้รับบริการ	4.28	0.56	มาก
10	เขียนบันทึกรายงานการปฏิบัติการพยาบาลได้ครบถ้วน กระชับ และชัดเจน	4.21	0.49	มาก

การรับรู้ต่อความสามารถในสมรรถนะการพยาบาล ด้านทักษะการบริหารจัดการ

ด้านทักษะการบริหารจัดการ ทักษะที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ ความสามารถในการใช้ทรัพยากรได้อย่าง

คุ้มค่า และทักษะการบริหารงานให้เป็นไปตามเวลาอย่างเหมาะสม โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากันคือ 4.23 ด้านที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความสามารถในการมอบหมายงานให้สมาชิกได้อย่างเหมาะสม มีค่าคะแนน 4.10 ดังแสดงใน ตารางที่ 8

**ความพึงพอใจต่อหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตและการรับรู้ต่อความสามารถ
ในสมรรถนะทางการพยาบาลของผู้สำเร็จการศึกษา**

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการรับรู้ต่อความสามารถในสมรรถนะทางการพยาบาลด้าน^{ทักษะการบริหารจัดการ}

ลำดับที่	รายการ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน	ระดับความ
		คะแนนเต็ม = 5	มาตรฐาน	สามารถ
1	ใช้ทรัพยากรได้อย่างคุ้มค่า	4.23	0.54	มาก
2	บริหารงานให้เป็นไปตามเวลาอย่างเหมาะสม	4.23	0.58	มาก
3	ประเมินผลความก้าวหน้าและความสำเร็จของงานที่ปฏิบัติ	4.21	0.53	มาก
4	มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อการเปลี่ยนแปลงและเกิด การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	4.16	0.54	มาก
5	สามารถวางแผน/ จัดระบบงานให้เป็นไปตามเป้าหมาย	4.15	0.53	มาก
6	ทำหน้าที่หัวหน้าทีม/ สมาชิกทีมได้เหมาะสมตามบทบาท	4.14	0.53	มาก
7	มีทักษะในการจัดการกับความขัดแย้งกับผู้ร่วมงาน	4.14	0.61	มาก
8	มอบหมายงานให้สมาชิกได้อย่างเหมาะสม	4.10	0.53	มาก

**การรับรู้ต่อความสามารถในสมรรถนะทางการพยาบาล
ด้านทักษะ/ความสามารถพื้นฐานที่มีต่อการทำงาน**

ด้านทักษะ/ความสามารถพื้นฐานที่มีต่อการทำงาน ที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะในการ

สืบค้นข้อมูลจากเอกสาร สิ่งพิมพ์ต่างๆ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.31 คะแนน และทักษะที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในการทำงาน คะแนนเฉลี่ย 3.72 ดังแสดงในตารางที่ 9

**ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการรับรู้ต่อความสามารถในสมรรถนะทางการพยาบาลของ
ผู้สำเร็จการศึกษาด้านทักษะ/ความสามารถพื้นฐานที่มีต่อการทำงาน**

ลำดับที่	รายการ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน	ระดับความ
		คะแนนเต็ม = 5	มาตรฐาน	สามารถ
1	สืบค้นข้อมูลจากเอกสาร สิ่งพิมพ์ต่างๆ	4.31	0.50	มาก
2	มีความกระตือรือร้นสนใจศึกษาหาความรู้ และเพิ่มพูนทักษะอย่างต่อเนื่อง	4.31	0.48	มาก
3	ใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อการสืบค้นข้อมูล	4.30	0.55	มาก
4	คิดในเชิงเหตุ-ผล และคิดอย่างเป็นระบบ	4.30	0.54	มาก
5	แก้ปัญหาในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมและทันเหตุการณ์	4.21	0.53	มาก
6	ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ในการปฏิบัติงาน	4.11	0.67	มาก
7	สามารถนำผลงานวิจัยมาใช้พัฒนางานที่รับผิดชอบได้	3.99	0.63	มาก
8	ใช้ภาษาอังกฤษในการทำงาน	3.72	0.78	มาก

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญในการอภิปรายดังนี้

โดยภาพรวมผู้สำเร็จการศึกษามีความพึงพอใจต่อหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตในระดับมากทุกด้าน โดยด้านอาจารย์พยาบาลมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดและด้านการจัดแหล่งประโยชน์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้คุณภาพนี้ ต่ำสุด ในด้านอาจารย์พยาบาล ผู้สำเร็จการศึกษาให้คะแนนในระดับมากที่สุด 7 ใน 10 ข้อรายการ โดยข้อที่ได้คะแนนสูงสุด 3 ข้อแรก คือ การมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพและการสอนคะแนนเฉลี่ย 4.69 ความสามารถในการถ่ายทอดวิชาความรู้ให้แก่นักศึกษาคะแนนเฉลี่ย 4.64 และการมีความรู้ความชำนาญเชิงวิชาชีพการพยาบาลหรือในวิชาชีพที่รับผิดชอบคะแนนเฉลี่ย 4.63 ซึ่งทั้ง 3 ข้อนี้เป็นคุณสมบัติที่ต้องครุคลินิก (Billings & Halstead, 2005) ทั้งนี้ อาจเป็นเพرهลักษณะงานของภาควิชาพยาบาลศาสตร์มีความพิเศษที่แตกต่างจากสถาบันการศึกษาพยาบาลอื่น คือ รวมการศึกษาและการบริการเข้าด้วยกันซึ่งอาจารย์แต่ละสาขาวิชานี้มีความรู้ความชำนาญในแต่ละสาขาวิชาการพยาบาล ในขณะเดียวกัน ทางด้านการศึกษามีการจัดอบรมพัฒนาศักยภาพด้านการศึกษาให้กับอาจารย์อย่างสม่ำเสมอ อาจารย์แต่ละท่านได้รับโอกาสในการเข้ารับการอบรมในด้านการศึกษาและด้านที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพยาบาล ทำให้อาจารย์ได้รับการพัฒนาตนเองไปพร้อมๆ กันทั้งด้านวิชาชีพและด้านความสามารถในการเป็นครู ส่งผลให้อาจารย์มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพและการสอน

นอกจากนี้ในระบบการคัดเลือกอาจารย์ใหม่ของภาควิชาพยาบาลศาสตร์ยังกำหนดให้หัวหน้างาน

หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายดูแลให้อาจารย์ใหม่ได้รับการประเมินนิเทศและได้รับการฝึกอบรมพัฒนาอาจารย์ในวิชาการสอนในคลินิกและมีการติดตามผลการปฏิบัติงานอย่างน้อย 2 ครั้งใน 6 เดือน หากคุณสมบัติไม่ผ่านการประเมินจะพ้นจากสภาพการเป็นอาจารย์ (ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล, 2543ก)

สำหรับด้านการจัดแหล่งประโยชน์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ผู้สำเร็จการศึกษาให้คะแนนในระดับมากที่สุด เพียงข้อเดียว คือ อาจารย์ประจำชั้นทั้งนี้เนื่องจากอาจารย์ประจำชั้นเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดนักศึกษามากที่สุดและมีบทบาทในการดูแลนักศึกษาเกี่ยวกับการปรับตัวด้านการเรียน บุคลิกภาพ การใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยและในสังคม โดยประสานงานกับอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ปกครอง และแหล่งประโยชน์อื่นๆ สนับสนุนช่วยเหลือนักศึกษา (ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล, 2543ข) ซึ่งทำให้มีความผูกพันกับนักศึกษามาก การที่คะแนนความพึงพอใจด้านนี้มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นๆ เนื่องจากแหล่งประโยชน์ที่ให้ผู้สำเร็จการศึกษาประเมินมีความหมายครอบคลุมหลากหลายด้าน เช่น อาจารย์ประจำชั้น สื่อ/โสตทัศนูปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนนุ่มนวลการฝ่ายบริการการศึกษา การให้คำปรึกษาแบบแนวรวมไปถึงบรรยายการในการเรียนรู้ กิจกรรมเสริมหลักสูตรและคาเฟ่ที่เรียบง่าย จำนวนความพึงพอใจกระจายอยู่ระหว่าง 3.88 ถึง 4.59 ดังนั้นคะแนนเฉลี่ยจึงต่ำกว่าด้านอื่นๆ อย่างไรก็ตามคะแนนของทุกแหล่งประโยชน์ยังจัดอยู่ในระดับมาก

ในด้านหลักสูตร ผู้สำเร็จการศึกษาให้คะแนนอยู่ในระดับมากที่สุดเกือบทุกข้อรายการ ทั้งนี้จะพบว่าผู้สำเร็จการศึกษาเป็นผู้เรียนในหลักสูตรที่ได้รับการพัฒนาปรับปรุงในปี 2543 ซึ่งเป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้น

ความพึงพอใจต่อหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตและการรับรู้ต่อความสามารถ ในสมรรถนะทางการพยาบาลของผู้สำเร็จการศึกษา

เรื่องความมีคุณธรรมจริยธรรม ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และการใช้ภาษาอังกฤษ ซึ่งมีผลให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความพึงพอใจลักษณะของหลักสูตร ในด้านการปฏิบัติสำนักด้านคุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรม การมุ่งเน้นทักษะการเรียนรู้ การสื่อสารและการทำงานร่วมกันเป็นทีม เนื้อหาของหลักสูตรมีความทันสมัย สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก เตรียมความพร้อมของผู้เรียนให้ออกไปประกอบวิชาชีพพยาบาล และพัฒนาผู้เรียนให้มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ลักษณะของหลักสูตรในข้อที่มีค่าคะแนนความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก คือ การประเมินผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคมไทยและมีการนำเอากฎหมาย ปฏิบัติ และการวิจัยมาใช้อย่างสอดคล้อง จากการที่พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีความพึงพอใจระดับดีมากในการสอนที่มีการฝึกภาคปฏิบัติในคลินิก ในชุมชน การดูงานทั้งในและนอกสถานที่และวิธีการสอนแบบสาธิต-สาธิตกลับ แสดงให้เห็นถึงลักษณะของผู้เรียนที่มีความพึงพอใจต่อการเรียนที่ได้สัมผัสถัน สถานการณ์และปัญหาด้วยตนเองภายใต้คำแนะนำ ช่วยเหลือของผู้สอน ซึ่งทำให้ผู้เรียนกระตือรือร้นและสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ สอดคล้องกับการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่ (Knowles, 1975) สำหรับวิธีการสอนที่ผู้สำเร็จการศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับรองลงมา คือ วิธีการสอนแบบบรรยาย ประชุมกลุ่มย่อย การทำรายงาน การเรียนแบบ PBL และการสัมมนา ซึ่งเป็นวิธีการสอนที่ผู้เรียนไม่ได้พบกับสถานการณ์จริงหรือปัญหาจริงอาจทำให้ผู้เรียนรู้สึกขาดแรงจูงใจในการเรียน แม้ว่าการทำรายงาน การประชุมกลุ่มและการเรียนแบบ PBL จะเป็นการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเป็นการเรียนแบบผู้ใหญ่เช่นกัน แต่เนื่องจากลักษณะของ

การจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรยังเป็นแบบผสมผสานการสอนแบบบรรยายซึ่งเน้นเนื้อหาสาระค่อนข้างมากจึงจัดเวลาให้นักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองไม่มากพอ ทำให้นักศึกษารู้สึกเรียนหนักและเหนื่อย ควรมีการปรับปรุงให้เป็นหลักสูตร PBL ทั้งหลักสูตรโดยแนวคิดหลาย ๆ วิชาเข้าด้วยกันและเน้นเนื้อหาที่สำคัญที่นักศึกษาต้องเรียนรู้

การรับรู้ต่อระดับความสามารถในสมรรถนะทางการพยาบาลของผู้สำเร็จการศึกษาโดยรวมทั้ง 3 ทักษะ คือ ทักษะการสื่อสารและสร้างสัมพันธภาพ ทักษะการบริหารจัดการ และทักษะความสามารถพื้นฐานที่มีต่อการทำงาน ค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยทักษะที่ผู้สำเร็จการศึกษารับรู้ว่าตนมีความสามารถมากสูงสุด คือ ทักษะการสื่อสาร และการสร้างสัมพันธภาพมีคะแนนเฉลี่ย 4.47 คะแนน ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ต้องการให้บัณฑิตมีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีสามารถเป็นผู้นำ ผู้ร่วมงาน และร่วมงานกับผู้เกี่ยวข้องได้ทุกระดับ (ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี, 2543) และทักษะที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยในลำดับรองสุดท้ายคือ ความสามารถในการนำผลงานวิจัยมาใช้พัฒนางานที่รับผิดชอบ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อังคณา สิริยาภรณ์ และคณะ (2547) ที่พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ซึ่งเป็นหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2539 มีความพึงพอใจในความรู้ความสามารถพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากและมีความพึงพอใจในความสามารถในการนำความรู้ด้านการวิจัยและนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานโดยผู้สำเร็จการศึกษาประเมินตันเองว่าอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่จะปฏิบัติงานในตำแหน่งพยาบาลต้องใช้เวลาในการปรับตัวและสร้าง

ศิรานี เก็จกรแก้ว และคณะ

ทักษะเฉพาะในแผนกที่ตนปฏิบัติงานทำให้มีโอกาสอยู่ในการนำความรู้ด้านการวิจัยมาใช้และในหลักสูตรมีการเรียนการสอนในวิชาวิจัยเบื้องต้นทางการพยาบาล แต่นักศึกษายังไม่มีประสบการณ์ในการทำวิจัยจริงทำให้ขาดทักษะในการนำความรู้ด้านการวิจัยไปประยุกต์ใช้อย่างไรก็ตามภาควิชาพยาบาลศาสตร์ได้เห็นถึงความสำคัญของความสามารถในการทำวิจัยจริงได้มีการกำหนดไว้เป็นตัวชี้วัดตัวหนึ่งในแผนยุทธศาสตร์ทางการศึกษา โดยกำหนดให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี มีส่วนร่วมในการทำวิจัยร่วมกับอาจารย์เพิ่มขึ้น

การสำรวจการรับรู้ของผู้สำเร็จการศึกษาตาม
ความสามารถในทักษะ/ความสามารถพื้นฐานที่มีต่อ
การทำงาน พนบว่า ผู้สำเร็จการศึกษารับรู้เกี่ยวกับระดับ
ความสามารถในการสืบค้นข้อมูลจากเอกสาร สิ่งพิมพ์
ต่างๆ และการมีความกระตือรือร้นสนใจ ศึกษา
หาความรู้เพิ่มพูนทักษะอย่างต่อเนื่อง มีค่าคะแนน
สูงสุดเท่ากันคือ 4.31 ทั้งนี้อธิบายได้ว่า ลักษณะการ
จัดการเรียนการสอนของภาควิชาพยาบาลศาสตร์ ที่ใช้
วิธีการสอนแบบ PBL และวิธีการสอนอื่นที่มุ่งเน้นให้
ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ มีกระบวนการที่
มุ่งให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง เมื่อผ่าน
กระบวนการเรียนลักษณะแบบนี้ทั้ง 4 ชั้นปี ทำให้ผู้เรียน
มีความมั่นใจในทักษะการสืบค้นข้อมูล และมีความ
กระตือรือร้นในการไฟหามาตรฐานอยู่เสมอ สำหรับทักษะ
ที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากัน 3.72 คือ ทักษะการใช้
ภาษาอังกฤษในการทำงาน และในข้อเสนอแนะที่พน
คือ ผู้สำเร็จการศึกษาต้องการให้หลักสูตรเพิ่มการเรียน
ภาษาอังกฤษที่ใช้ในชีวิตในการทำงานด้วย ทั้งนี้ใน
ปัจจุบันหลักสูตรกำหนดให้เรียนวิชาภาษาอังกฤษระดับ
อุดมศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 6 หน่วยกิต ซึ่งเรียนใน
ชั้นปีที่ 1 ลักษณะของรายวิชาเป็นการเรียนในด้านการ

ฟัง พูด อ่านเขียนโดยทั่วไป อาจทำให้ผู้สำเร็จการศึกษารู้สึกว่าไม่เพียงพอในการที่จะนำไปใช้ในสภาพการปัจจุบัน อย่างไรก็ตามงานกิจกรรมนักศึกษาได้ตระหนักรถึงความสำคัญในการเสริมความรู้ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษจึงได้จัดให้มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรของภาควิชาพยาบาลศาสตร์ โดยจัดโครงการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษให้แก่นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และปี 4 ได้เรียนรู้เพิ่มเติมในช่วงเวลาว่างจากการเรียนวิชาในหลักสูตร แต่ยังมีข้อจำกัดที่ไม่สามารถจัดให้นักศึกษาเข้าเรียนได้ครบถ้วน ซึ่งกำลังอยู่ในขั้นตอนของการพัฒนาโครงการต่อไป

การรับรู้ต่อความสามารถในสมรรถนะทางการพยาบาลของผู้สำเร็จการศึกษาด้านทักษะการสื่อสารและสร้างสัมพันธภาพ พบร่วมกับทักษะการสื่อสารและสร้างสัมพันธภาพที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ ความสามารถในการแสดงท่าทีเป็นมิตรเหมาะสมกับสถานการณ์ วัฒนธรรมและควบคุมอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ฝ่ากกระบวนการพัฒนาทักษะนี้อย่างต่อเนื่อง กล่าวอีกนัยหนึ่ง การมีกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่างๆ ที่พัฒนาให้เกิดทักษะดังกล่าว เช่น การจัดให้มีการนำเสนอ ค่ายรวมสัมพันธ์ Walk rally 4 ชั้นปี และกิจกรรมอื่นๆ ทำให้ผู้เรียนได้ติดต่อและทำงานร่วมกันกับบุคคลต่างชาติอย่างหลากหลาย และในการเรียนการสอนที่จัดให้นักศึกษาเข้าฝึกปฏิบัติตามแหล่งต่างๆ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การปรับตัวในการทำงานร่วมกับผู้อื่นและรู้จักกิจกรรมสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลภายนอกที่มีสุขภาพและฟื้นฟู

การรับรู้ต่อความสามารถในสมรรถนะทางการพยาบาลของผู้สำเร็จการศึกษาด้านทักษะการบริหาร จัดการพบวฯ ผู้สำเร็จการศึกษามีความรับรู้ว่าตนเองมี

ความพึงพอใจต่อหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตและการรับรู้ต่อความสามารถ ในสมรรถนะทางการพยาบาลของผู้สำเร็จการศึกษา

ความสามารถในการใช้ทรัพยากรได้อย่างคุ้มค่า และทักษะการบริหารงานให้เป็นไปตามเวลาอย่างเหมาะสม มีค่าคะแนนเท่ากันทั้ง 2 ทักษะ เท่ากับ 4.23 ซึ่งอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจซึ่งต้องมีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและใช้เวลาอย่างเหมาะสม และด้วยลักษณะงานที่ต้องมีความรับผิดชอบ ทำให้ผู้สำเร็จรับรู้ได้ว่าตนเองจะต้องมีความสามารถในการทักษะดังกล่าว สำหรับทักษะที่ผู้สำเร็จการศึกษาประเมินว่าตนเองมีความสามารถอยู่ในระดับดีแต่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือความสามารถในการมอบหมายงานให้สมาชิกได้อย่างเหมาะสม โดยที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.10 สอดคล้อง กับการศึกษาของ อังคณา สิริภารณ์ และคณะ (2547) ที่พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตร พยาบาลศาสตรบัณฑิต มีความสามารถพึงพอใจต่อคุณสมบัติ ด้านการเป็นหัวหน้าเรื่อหรือหัวหน้าทีมและความสามารถในการให้คำแนะนำหรือข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ของผู้ร่วมงานได้ ทั้งนี้เนื่องจาก ความสามารถในการเป็นผู้นำต้องใช้เวลาในการสั่งสมประสบการณ์ ลักษณะความสามารถดังกล่าว เป็นความสามารถของหัวหน้าทีม พยาบาล ซึ่งผู้สำเร็จการศึกษาได้มีโอกาสฝึกบทบาท นั้นขณะเรียนวิชาบริหารการพยาบาลในชั้นปีที่ 4 เท่านั้น จึงทำให้ผู้สำเร็จการศึกษาประเมินว่าตนเองยังมีทักษะ ด้านนี้น้อย

สรุปข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีความพึงพอใจในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตในด้านต่างๆ คือ ด้านลักษณะของหลักสูตร ด้านอาจารย์ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดแหล่งประโยชน์ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้อยู่ในระดับดี และผู้สำเร็จการศึกษา

รับรู้ต่อความสามารถในสมรรถนะทางการพยาบาล ได้แก่ ทักษะด้านการสื่อสารและสร้างสัมพันธภาพ ทักษะการบริหารจัดการ ทักษะ/ความสามารถพื้นฐาน ที่มีต่อการทำงานอยู่ในระดับดี แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตที่จัดให้ผู้เรียนมีองค์ประกอบ ส่วนใหญ่ที่ผู้สำเร็จการศึกษาพึงพอใจมากตลอดระยะเวลาที่ศึกษาในหลักสูตร แต่ยังมีบางองค์ประกอบที่ต้องปรับปรุงและพัฒนาต่อไปโดยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. จากการที่งานฝ่ายกิจกรรมนักศึกษาได้กำหนดให้มีโครงการพัฒนาภาษาอังกฤษให้นักศึกษา แต่พบว่า นักศึกษามีความสนใจที่จะเรียนน้อยและไม่เข้าเรียน ในชั่วโมงภาษาอังกฤษที่จัดให้ จึงควรมีการปรับปรุง หลักสูตรให้มีการเพิ่มเติมวิชาภาษาอังกฤษให้เข้าอยู่ ในเนื้อหาและให้เครื่องดัดแก่นักศึกษาเพื่อให้นักศึกษา ได้เข้าเรียนทุกคน อีกทั้งนักศึกษามาตรฐานใช้เวลาว่าง ในการศึกษาด้วยตนเองในงานที่ได้รับมอบหมายจาก วิชาที่เรียนต่างๆ

2. ทรัพยากรที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ที่ได้รับคะแนนเฉลี่ยน้อยคือ คาเฟ่ที่เรียชีฟเป็นแหล่งที่ให้บริการอาหาร พรีทุกมื้อแก่นักศึกษาในชั้นปี 3 และปี 4 ควรมีการ สอดคล้องความคิดเห็นนักศึกษาอย่างละเอียดเกี่ยวกับ การอำนวยความสะดวกหรือบริการที่ได้รับจากคาเฟ่ที่เรีย เพื่อนำผลการสำรวจที่ละเอียด ทราบข้อบกพร่องที่ ชัดเจนเพื่อแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปรับปรุงแก้ไข ต่อไป เนื่องจากอาหารเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งเสริมภาวะ สุขภาพและประสิทธิภาพการเรียนของนักศึกษา

3. ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยต่อไป

3.1 ควรมีการติดตามผู้สำเร็จการศึกษา อย่างต่อเนื่อง ในเรื่องการประยุกต์งานวิชาไปใช้ประโยชน์ ในการทำงานทุก 1 และ 3 ปี เพื่อนำผลที่ได้มาพัฒนา การจัดหลักสูตรต่อไป

ศิรานนี เก็จกรแก้ว และคณะ

3.2 ควรมีการติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร ตั้งแต่ระดับชั้นปีที่ 1, 2, 3, และปี 4 ในทุกปี เพื่อปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม

เอกสารอ้างอิง

- ภาควิชาพยาบาลศาสตร์คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล. (2543ก). เอกสาร RNED QP-03. กรุงเทพฯ: ภาควิชาพยาบาลศาสตร์.
- ภาควิชาพยาบาลศาสตร์คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล. (2543ข). เอกสาร RNED QP-15. กรุงเทพฯ: ภาควิชาพยาบาลศาสตร์.

- ภาควิชาพยาบาลศาสตร์คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี. (2543). หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพฯ: ภาควิชาพยาบาลศาสตร์.
- อังคณา สุริยาภรณ์, กนกวรรณ สุวรรณปฏิกรรณ์, รัตนา อัญญาปลາ, พนอพรรณ สุรัสิทธิ์, ศิริจิตราจันทร์, นิตยา สมบัติแก้ว, และคณะ. (2547). การติดตามผู้เข้าเรียนการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง 2539) ปีการศึกษา 2544 วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย. วิทยานิพนธ์ วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย, 29(1), 14–21.
- Billings, D. M., & Halstead, J. A. (1998). *Teaching in Nursing: Guide for faculty*. Philadelphia: Saunders.
- Billings, D. M., & Halstead, J. A. (2005). *Teaching in Nursing: Guide for faculty*. St.Louis: Elsevier Saunders.
- Knowles, M. (1975). *Self-directed learning: A guide for learner and teachers*. New York: Follett.

ความพึงพอใจต่อหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตและการรับรู้ต่อความสามารถ
ในสมรรถนะทางการพยาบาลของผู้สำเร็จการศึกษา

Satisfaction with Baccalaureate Nursing Program and Perception toward Self-Ability in Nursing Competency of New Nursing Graduates

Siranee Kejkornkaew* M.N.S. (Adult Nursing)

Rujires Thanooruk** M.Ed. (Educational Management), M.Ed. (Psychology and Guidance)

Aporacha Lumdubwong* M.N.S. (Adult Nursing)

Abstract: The aims of this study were to explore the satisfaction toward the baccalaureate nursing program and the perception toward self-ability in nursing competency of new nursing graduates. The subjects of this study comprised 102 new nursing graduates finishing in the academic year of 2004. Research questionnaires included the New Nursing Graduates' Satisfaction toward Baccalaureate Nursing Program Questionnaire and the Perception toward the Level of Self-Ability in Nursing Competency Questionnaire. Descriptive statistics were used to analyze the data.

Results revealed that the satisfaction with nursing program of new nursing graduates was in the high level regarding all four aspects of the nursing program including curriculum characteristics, nurse teacher's characteristics, teaching methods, and learning resources. The satisfaction with nurse teacher's characteristics was rated in the highest level. In addition, the perception toward the level of self-ability in nursing competency of new nursing graduates were in the high level in all three aspects including communication skills and interpersonal relationship skills, management skills, and basic skills for working. However, nursing graduates thought that the self-ability of communication skills and interpersonal relationship skills were in the highest level.

The findings from this study supported the continuation of the baccalaureate nursing curriculum focusing on self-directed learning, problem-based learning, case analysis, and clinical practice. Results also suggested that Ramathibodi School of Nursing should continue improving quality of the curriculum in order to assist nursing students to achieve the highest self-ability in nursing competency and the highest of satisfaction with the baccalaureate nursing program.

Keywords: Satisfaction, Nursing curriculum, Nursing competency, New nursing graduates

---

* Lecturer, Division of Fundamental Nursing, Department of Nursing, Faculty of Medicine, Ramathibodi Hospital, Mahidol University

**Associate Professor, Division of Fundamental Nursing, Department of Nursing, Faculty of Medicine, Ramathibodi Hospital, Mahidol University